

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED: Szerkesztőség: Deák Ferenc
ucca 2. Telefon: 13-33. - Kiadóhivatal:
Kölcsházy utca és jegyiroda: Aradi
ucca 8. Telefon: 306. - Nyomda: Löw
Lipót ucca 19. Telefon: 16-34. « » « » « »

PÉNTEK 1927 MÁJUS 20

III. ÉVFOLYAM, 116. SZÁM

MAKÓ: Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Uri ucca 6. Telefon: 151. szám. « » « » « »
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: Szerkesztőség
és kiadóhivatal: Andrassy ucca 25.
Telefon: 49. szám. « » « » « » « »

Előfizetési ára havonta 3-20, vidéken és a fővárosban 3-60, külföldön 6-40 pengő. Egyes szám 16, vasár- és ünnepnap 24 fillér.

Műpártolás hiányában.

A csonka ország egész kultúréletének vezetője, Klebelsberg Kunó gróf éppen a napokban számolt be eddigi alkotásairól és jövődö terveiről. Ha a lelkes és buzgó kultuszminiszter rózsás szemüvegén keresztül nézzük a magyar művelődés ügyét: ujjongani kell örömkömben.

A kultúra hatalmas és diadalmas felhőkarcolóit rajzolja bele a magyar nagyság és dícsőség egébe ez a Klebelsberg Kunó gróf, akinek merész és sokoldalú koncepciója Kossuthtól Mussoliniig terjed és lázadó Koppány-nak kell annak lennie, akinek ez a bel- és külterjes kulturgazdálkodás nem tölti el édes gyönyörűséggel és varázsos reménységgel a szívet és elméjét.

A magyar délibáb e bámulatos és csodálatos látványai után szinte fáj leszállani a valóság sivár látványai közé, amelyek lépten-nyomon a szemünkbe vágják az élet és költészet ijesztő ellentétét. A magyar kultúrának minden szépet és jót ad és ígér a magyar kultúra minisztere, csak az a baj, hogy ennek a tejjel-mézrel folyó kultúrának a munkásai és alkotói igen sokszor és igen sokan ebek harmincadjára jutnak és inség, nyomor velük. Most például a kecskeméti színtársulat sorsáról olvasunk olyan vadregényes történeteket, amelyek a magyar játékszin legrémesebb és leggyászosabb hőskorának kalandjait is megszégyenítik. Kecskemét tudvalevőleg ma ennek az országnak a kellős közepén terül el, az ország ugynevezett szíve, a Tisza—Duna közének fővárosa és bár Bugac és Orgovány nincsenek messze tőle, a tettekkel tényező hazafias föllángolás is itten kezdődött az ellenforradalom pirosan pirkadó hajnalán. Kecskeméten állandó színház lenne, de az állandóság éppen az utóbbi esztendőknél során főleg abban jelentkezett, hogy állandó zavarok és bajok voltak a színház körül. Ezt a műintézetet Katona József nevére keresztelték, aki száz évvel ezelőtt reménytelenül és félreismerve bolyongott a híres város falai között, miután megírta volt a legjobb magyar tragédiát, amelyet a cenzúra nem engedett a világot jelentő hazai deszkákra. Ennek a Katona Józsefnek sirja állítólag még ma is elhagyatva áll Héjjas Iván városának temetőjében, ennek a Katona Józsefnek szülőházában még mindig nincsen múzeum, amely a magyar Shakespeare ereklyéihez vonzza a világ vándorait, ellenben a színház, amely nevét viseli, szintén nem tudta esténként bevonzani a kecskeméti hazafias műpártoló közönséget. Üres házak előtt játszottak jó ideje a nemzet kecskeméti nap-szamosai, hiába adtak tragédiát és komédiát, klasszikust és modernet, hiába, hiába, a nagy érdemű publikum állandóan és kitartóan távollétével tündökölt, egyértelműen és következetesen nem pártolták a művészetet. Hiába vette át a város a színházi pénzek kezelését, mert hiszen a pénzek nem jöttek, csak mentek és végül is teljesen leégett az egész társulat, annyira leégett, hogy nem tudott átmenni az ígéret új földjére, a másik magyar Kánaánba, az uborkában bővelkedő Nagykőrösre.

Mert jobb ma egy pengő, mint holnap kettő, de a kecskeméti színtársulat hőseinek és hősnőinek, népségének és katonaságának az az egy pengő is hiányzott az utiköltségből, úgy, hogy az új Megyerieknek és Déryneknek az uccára kellett kiállaniok, énekelni és táncolni a magyar kultúrfőként szent nevében.

Ez bizony orgoványi kultúra és attól félünk, hogy nem áll egyedül ezen a tájon. Attól tar-

tunk, hogy ez a kulturbotrány meg fog még ismétlődni helyel-közzel és attól is tartunk, hogy az egész magyar vidéki színházi kultúrára veszedelmet jelentenek az ilyen sajnálatos incidensek. Nagyon olcsó portéka válik így a magyar histrióból, nagyon alacsony nívó alá tolódik el így a vidéki színházi kultúra timpanonja.

A szegedi városi színház egyelőre kinn van

a vízből, de ez a víz olyan árvíznek készül, amely az egész vidék vetését elöntheti és elpusztíthatja még. A jelszavak csődjébe került mostan a kecskeméti Thália és félő, hogy Thespis kordéja mindenütt kátyuba süpped és dugába dől, ha azt a bizonyos fölényt csak ünnepi alkalmakkor hirdetik, de éppen azok nem gyakorolják, akik a magyarság színvirágának számítanak — a papirosan.

Rassay Károly a magyar—olasz barátsági szerződés megszavazásáról.

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.)

Politikai körökben sok megbeszélésre adott alkalmat a parlament mai viharos ülése. Az egységes párthan már nyugodtabban itélik meg a helyzetet. A szociáldemokrata párt a javaslat holnapi harmadszori olvasása során ismét felemeli tiltakozását a javaslat ellen.

A mai ülés eseményeiről a Délmagyarország munkatársa beszélt Rassay Károllyal, aki többek között a következőket mondotta:

— Egészen objektív mérlegelésnek tartom, ahogy a szociáldemokrata párt az olasz—magyar barátsági szerződéssel szemben állást foglalt. Azonban disztingválni kell, nem a barátsági szerződés ellen foglalt állást a szociáldemokrata párt, csak az ellen, hogy azt

elsősorban Olaszországgal kötöttük meg, vagyis Mussolinivel, aki a szociáldemokrata szakszervezeteket Olaszországban teljesen lehetlenné tette. A kormánypártnak tehát meg kellett volna éreznie, hogy a szociáldemokraták állásfoglalása csak taktikai állásfoglalás, amely nem érinti a barátsági szerződés elvi jelentőségét. Ha ezt az egységes párt értette volna, nem került volna sor a mai kevésbé épületes jelenetekre.

— Mi távol állunk ezektől az eseményektől, ez magyarázza meg egyszersmind azt az álláspontunkat, hogy a barátsági szerződés ellen nem foglaltunk állást, amely természetesen nem jelenti azt, hogy különösebb módon elvolnánk ragadhatva és nem elsőbbrangu kérdésnek tartanók a szomszéd államokkal való békés megegyezés megteremtését.

Kószó István lemondott felsőházi tagságáról.

Back Bernát Szeged felsőházi képviselője.

(A Délmagyarország munkatársától.) Ismeretes, hogy abban az időben, amikor a felsőházat megalakították, Szeged törvényhatósági bizottsága dr. Kószó István nyugalmazott államtitkár és begavári Back Bernát malomtulajdonost választotta meg felsőházi tagokká. A választás egyhangulag történt és dr. Kószónál eddigi közéleti tevékenységét, Back Bernátnál közéleti munkásságát mellett ismert nagy kvalitásait kívánta honorálni. Az volt ugyanis akkor a vélemény, hogy Kószó István a szegedi közéleti férfiak közül a legnagyobb hivatalnoki karriernek egyikét futotta meg, a kormány és az egységes párt azonkívül honorálni akarta Kószónak a képviselőválasztások idején kifejtett buzgóságát is. A többi párt a politikai és társadalmi béke érdekében ennek nem állta útját, annyival kevésbé, mert Kószóban politikai ellenfelei is találtak megbecsülésre érdemes tulajdonságokat. Begavári Back Bernát szintén az egységes párt egyik tagja, még pedig természetesen vezérembere, de határozottan a teljesen liberális szárnyon áll, tulajdonosa a legnagyobb szegedi iparvállalatnak, elnöke a Szeged-Csongrádi Takarékpénztárnak, tehát a legnagyobb szegedi pénzintézetnek, kamarai beltag és mindemellett olyan értékes képességekkel rendelkezik, amelyek alkalmassá teszik, hogy minél szélesebb és minél kimagaslóbb pozíciókban biztosítsanak részére szerepet. Egyre általánosabb a vélemény, hogy a kicsiszolt gondolkodású, alaposan képzett, sokat tapasztalt és tanult Back Bernátot ki kell emelni abból a visszavonultságból, amelyben az utóbbi évek hosszú során át élt és ami igen, de igen sok elsőrendű közügynek és közérdeknek nagy kárára történt. Ez a megfontolás vezette a törvényhatósági bizottságot, amikor Kószó István mellett

egyhangulag állt Back Bernát felsőházi tagsága mellé.

Hogy mennyire fontos és indokolt volt a második helynek legnagyobb alapossággal és körültekintéssel való betöltése, bizonyítják az utóbbi napokban bekövetkezett események.

Dr. Kószó István nyugalmazott államtitkár ugyanis lemondott felsőházi tagságáról

s így Szegedet a felsőházban a lemondás érvényességétől kezdve a második helyre megválasztott Back Bernát fogja képviselni. Dr. Kószó lemondását dr. Aigner Károly főispánnak adta be, aki azt felterjeszti a felsőház elnökségéhez, ahol azután sablonos uton megy az ügy és Kószó István lemondásának bejelentése és elfogadása után egyszerűen behívják Szeged felsőházi képviselője gyanánt Back Bernátot.

Kószó István régi munkása a szegedi közéletnek. Már jóval az összeomlás előtt országgyűlési képviselő lett, amikor Kelemen Béla utóda gyanánt az akkori második kerületben megválasztották. Teljesen a szegedi keretek fölé mégis a kommunizmus bukása után emelkedett, amikor azonban sokak meglepetésére, sajnos, erős jobbrakanyarodást is csinált és egyik legerősebb beszédet — ha jól emlékszünk, Ujszegeden — tagadhatatlanul ő mondta el. Ez a beszéd nagymértékben hozzájárult Szegeden a helyzet kiéleződéséhez s egyes rétegeknek egymástól való eltávolodásához, de Kószó érdeméül kell feljegyezni, hogy ez az éles jobboldalisága csak egészen rövid életű volt és ismert ujszegedi szereplését egy-két rövid idő múlva bekövetkezett felszólalással maga igyekezett jóvátenni. Az 1920-iki választás óta a harmadik országgyűlési kerületet